

G40-inbreng commissiedebat
'versterking lokaal bestuur'

**Investeer in lokale organisatiekracht:
voor sterke steden en regio's**

Stedennetwerk
G40

Een goede uitvoering van de Actieagenda Sterk Bestuur draagt bij aan één overheid voor inwoners

Een betrouwbare overheid die waarmaakt wat zij belooft, verdient vertrouwen. Als steden willen we werken aan goede oplossingen voor onze inwoners. Nu pakt beleid geregeld niet uit zoals het bedoeld was doordat het niet past bij de lokale situatie, of doordat de randvoorwaarden voor goede uitvoering ontbreken.

We willen daarom als steden- als één overheid- nog beter samen met het rijk kunnen optrekken. We onderschrijven de inbreng van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Gemeenten staan midden in de samenleving en verdienen een centrale rol in de interbestuurlijke samenwerking. De voorstellen in de Actieagenda Sterk Bestuur kunnen de samenwerking tussen het rijk en onze steden helpen te versterken.

Ook uw Kamer kan een belangrijke rol spelen in het versterken van lokaal bestuur door:
- toe te zien op een goede invoering van de maatregelen uit de Actieagenda Lokaal Bestuur.
- oog te houden voor uitvoerbaarheid en de lokale praktijk in uw rol als (mede) wetgever.

De Actieagenda Sterk Bestuur vraagt om betrokkenheid van uw Kamer

De G40 steunt de Actieagenda Sterk Bestuur, de Code Interbestuurlijke verhoudingen en de Uitvoeringstoets Decentrale Overheden als goede aanzetten voor het beter functioneren als één overheid, met meer oog voor de positie van gemeenten. Daarbij is het belangrijk dat de voorstellen in de praktijk worden gebracht. Met niet alleen aandacht voor de beleidsinstrumenten, maar ook voor het investeren in de onderlinge relaties tussen overheden. Het mag niet bij een papieren agenda blijven.

De G40 nodigt u uit...

Om in gesprek te gaan met onze bestuurders van de Themagroep Interbestuurlijke Samenwerking. Zij werken aan het verbeteren van de realisatiekracht van de overheden en de rol van steden daarin. Ook bent u welkom op werkbezoek te komen in onze steden en kennis te maken met de aanpak van opgaven die vragen om het versterken van lokaal bestuur.

Voorstellen aan uw Kamercommissie voor versterking van lokaal bestuur

Onze inwoners moeten kunnen rekenen op een slagvaardige en betrouwbare overheid. Dit kan alleen als er sprake is van een gelijkwaardige en wederkerige relatie tussen het rijk en gemeenten, en als de taken en middelen van steden in balans zijn. Daarbij zijn de volgende randvoorwaarden van belang¹:

1. Maak een meerjarige aanpak van maatschappelijke opgaven mogelijk

De maatschappelijke vraagstukken die we in steden aanpakken passen niet in de hokjes van de afzonderlijke departementen. Zorg dat we als steden in staat zijn deze opgaven ook als één vraagstuk meerjarig aan te pakken. Zowel waar het gaat over de financiering als over de verantwoording. Zet niet de logica het departement, maar de logica van de maatschappelijke opgaven centraal. Daarbij is het noodzakelijk dat er voldoende middelen zijn voor steden om taken uit te voeren. De korting van €3 miljard structureel op het gemeentefonds vanaf 2026 heeft directe impact op essentiële voorzieningen, zoals zorg, huisvesting en onderwijs voor onze inwoners. Dit staat haaks op de doelstellingen van de Actieagenda Sterk Bestuur om lokaal bestuur te versterken.

- Roep het demissionaire Kabinet op te komen met een oplossing voor de financiële tekorten in het gemeentefonds conform de oproep van de VNG

2. Meer aandacht voor de uitvoerbaarheid van beleid

Uitvoerbaarheid moet een veel steviger plek krijgen. De voorgestelde uitvoerbaarheidstoets is een belangrijk middel daartoe en verdient een stevige plek in de besluitvorming – ook in de Kamer. Een slechte uitvoerbaarheid zou breekpunt moeten zijn én blijven – ook als het politiek spannend wordt. De uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO) werkt alleen als deze ook daadwerkelijk en kwalitatief goed gedaan wordt, met betrokkenheid van medeoverheden. Wij zien het ministerie van BZK als de hoeder van goede interbestuurlijke samenwerking en bewaker van de belangen van gemeenten. De minister van BZK verdient daarom een sterke regierol, zodat uitkomsten van de UDO zwaar meewegen in besluitvorming. Medeondertekening van beleid dat gemeenten raakt zou daarvan een onderdeel moeten zijn.

- Spreek de regering aan op de uitvoerbaarheidstoets bij nieuwe beleidsvoornemens.
- Steun als Kamer de minister van BZK in de coördinerende rol.
- Betrek de ervaringen van [G40 steden](#) en regio's bij verkiezingen en formatie. Heb oog voor de uitvoerbaarheid van (wets)voorstellen in de verkiezingsprogramma's.
- Ga vroegtijdig in gesprek met gemeenten, ook in de fase van formatie (zie artikel 7 in de Code Interbestuurlijke Verhoudingen).

3. Voldoende ruimte en middelen voor regionale trekkersrol van G40-steden

In stedelijke gebieden én in plattelandsregio's zijn G40-steden vaak trekkers van regionale samenwerking. Dit is veel werk, ook bestuurlijk. De G40 pleit daarom voor taakdifferentiatie tussen gemeenten; stel G40-steden in staat hun regionale rol op zich nemen, met passend mandaat, doorzettingsmacht en een passende financiële vergoeding. Dit helpt slagkracht te vergroten en de uitvoerbaarheid van maatschappelijke opgaven in de regio verder mogelijk te maken.

- Roep het (demissionaire) Kabinet op werk te maken van het beleidskader Decentraal Bestuur vanuit BZK, zodat er een transparante basis ligt voor toedeling van taken, verantwoordelijkheden en randvoorwaarden aan de verschillende overheidslagen.

¹ Veel van deze voorstellen zijn ook opgenomen in gezaghebbende publicaties, zoals *Gezag herwinnen* van de ROB, *Als één overheid. Slagvaardig de toekomst tegemoet* van de Studiegroep Interbestuurlijke en Financiële Verhoudingen, *Elke Regio telt!* van het RLI, RVS en ROB, en *'Rust, reinheid, regelmaat'* van de ROB.

Voor nadere informatie, contact met G40 bestuurders of een werkbezoek kunt u contact opnemen met Jetske Krol (lobbycoördinator G40) via jskrol@almere.nl of 06-11705981.

Voor vragen over interbestuurlijke samenwerking en de Actieagenda Sterk Bestuur kunt u contact opnemen met Paulijn de Bruijne (secretaris G40 themagroep Interbestuurlijke Samenwerking) via p.bruijne@zaanstad.nl of 06-58002382